

VNÍMANIE KONCEPTU SPOLOČENSKEJ ZODPOVEDNOSTI NA OKRESNÝCH ÚRADOCH V BANSKOBYSSTRICKOM KRAJI

PERCEPTION OF THE CONCEPT OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY AT THE DISTRICT OFFICES IN BANSKÁ BYSTRICA REGION

Maroš Pliešтик¹, Jana Jadudová²

¹Mgr. Maroš Pliešтик, Okresný úrad Banská Bystrica – odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. Ľ. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica, Slovenská republika, e-mail: Maros.Pliestik@minv.sk

²RNDr. Jana Jadudová, PhD., Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Fakulta prírodných vied, Katedra životného prostredia, Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica, Slovenská republika, e-mail: Jana.Jadudova@umb.sk

Abstrakt: Príspevok prezentuje čiastkové výsledky prieskumu z oblasti uplatňovania spoločenskej zodpovednosti organizácií v prostredí verejnej správy. Prieskum sa realizoval v časovom období koniec roka 2013 – prvá polovica roka 2014 formou dotazníka, distribuovaného e-mailovou formou. Hodnotená vzorka predstavovala okresné úrady Banskobystrického kraja: Revúca, Brezno, Lučenec, Poltár, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Detva, Zvolen, Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica, Žarnovica, Banská Bystrica, Krupina. Z každého úradu sme dostali jeden kompletne vyplnený dotazník. Pre potreby príspevku sme vybrali otázky z oblasti: známosť pojmu spoločenská zodpovednosť, zodpovednosť voči zainteresovaným stranám, transparentné a etické riadenie, podporné programy na zabezpečenie rozvoja ľudských zdrojov (odmeňovanie, flexibilné formy práce), ochrana životného prostredia. Na základe výsledkov môžeme konštatovať, že 12 respondentov pozná pojem spoločenská zodpovednosť, v rámci ktorého sa správajú zodpovedne k občanom. Len 4 respondenti využívajú princípy work-life balance a ochrane životného prostredia sa venujú v prevažnej väčšine.

Kľúčové slová: spoločenská zodpovednosť, verejná správa, okresný úrad, triple-bottomline.

Abstract: The article presents partial results of a survey on the field of application on the Corporate Social Responsibility in the area of public administration. The results was realized during the end of 2013-the first half of 2014, on a questionnaire, distributed by e-mail form. The sample, which was evaluated, represented district offices of Banská Bystrica region: Revúca, Brezno, Lučenec, Poltár, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Detva, Zvolen, Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica, Žarnovica, Banská Bystrica, Krupina. For each office, we received only one fully completed questionnaire. For the needs of the article we have selected issues: perception of the concept of corporate social responsibility, responsibility to stakeholders, transparent and ethical management, support programs to ensure the development of human resources (reward, flexible forms of work), protection of the environment. Based on the results, we can conclude that the 12 respondents are aware of the Corporate Social Responsibility, behave as responsible to citizens. Only 4 respondents utilize the principles of work-life balance and the majority of offices perform environmental protection.

Key words: Corporate Social Responsibility, public administration, district office, triple-bottom-line.

Úvod

Organizácie na celom svete si v rastúcej miere uvedomujú potrebu zodpovedného spoločenského správania. Spoločenská zodpovednosť organizácií (Corporate Social Responsibility, CSR) predstavuje v dnešnej dobe štandard, pomocou ktorého organizácie prispievajú k udržateľnému rozvoju, zdraviu a prosperite spoločnosti. Je to odraz rastúceho uznania potreby zabezpečenia zdravého životného prostredia, sociálnej rovnosti a riadenia v organizácii. Nástroj komplexného manažérstva organizácie, za ktorý je spoločenská zodpovednosť organizácií označovaná, sa stal základom politiky Európskej únie a Svetového ekonomického fóra na nasledujúce storočie. Jej spresnenie priniesol celosvetovo, ale aj v podmienkach Slovenskej republiky, ISO štandard - ISO 26000:2010 (pre Slovenskú republiku STN ISO 26000:2011 *Usmernenie k spoločenskej zodpovednosti*). Za hlavnú charakteristiku popri trojzložkovom riadení (triple bottom line: ekonomická, environmentálna, sociálna línia) možno považovať dobrovoľnosť a udržateľný rozvoj.

Na území Slovenskej republiky daný dobrovoľný nástroj využívajú hlavne veľké a stredne veľké organizácie zo súkromného sektora s majetkovou účasťou zahraničného akcionára. Ako uvádza STN ISO 26000 (2011) tento nástroj je univerzálny, použiteľný vo všetkých sférach spoločnosti, čo vytvára priestor pre aplikáciu v podmienkach verejnej správy a samosprávy. Verejná správa vykonáva služby pre spoločnosť, kde hlavným cieľom je maximálne priblíženie sa k občanom. Filozofia spoločenskej zodpovednosti v prostredí orgánov verejnej správy je postavená na predpoklade, že žiadny úrad neexistuje len v ekonomických súvislostiach, ale ovplyvňuje celé okolie (komunitu, sociálnu situáciu zamestnancov, štátnych úradníkov, občanov). Daný vzťah je obojstranný, nakoľko zainteresované strany ovplyvňujú úspešnosť úradu. Zmyslom implementácie sa stáva, tak ako popisuje Mirvis, Googins (2006) minimalizácia dopadov svojej činnosti na okolité prostredie, maximalizácia prínosov (nielen v podobe ekonomických výnosov, ale aj budovanie dobrého mena, imagu, posilnenie konkurenčnej výhody), zodpovednosť a reagovanie na podnety svojich stakeholderov. Verejná správa môže profitovať aj z výhod, ktoré vymedzil Pavlík, Bělčík, et al. (2010): ochrana a rozvoj dobrej povesti úradov, posilňovanie zodpovednosti voči občanom, šetrnejšie využívanie verejných prostriedkov (rôzne úspory), prilákanie kvalitných zamestnancov do úradov, objektívne dokazovanie a porovnávanie výsledkov (benchmarking, reporting), príležitosti pre rozvoj regiónu. Služby samosprávy sú službami pre občanov, ktorí požadujú dôveryhodnosť, transparentnosť, spoluprácu a skvalitnenie poskytovaných služieb, ako uvádza Jaďuďová, Repa (2011).

Cieľom príspevku je zhodnotiť úroveň uplatňovania systému spoločenskej zodpovednosti podľa STN ISO 26000:2011 vo vybranej samospráve Slovenskej republiky na príklade okresných úradov Banskobystrického kraja.

Metodika

Výskumná časť prebiehala formou dotazníkového prieskumu, do ktorého boli zapojené okresné úrady Banskobystrického kraja: Revúca, Brezno, Lučenec, Poltár, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Detva, Zvolen, Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica, Žarnovica, Banská Bystrica a Krupina, v časom rozmedzí koniec roka 2013 – prvá polovica roka 2014. Vytvorený bol v balíku GoogleDocs a distribuovaný prostredníctvom e-mailov po prvotnom telefonickom oslovení úradov. Dotazník bol zameraný na zisťovanie úrovne zodpovedného správania subjektov a obsahoval 35 otázok, z ktorých bolo 21 otázok zatvoreného charakteru a 14 otázok otvoreného charakteru rozdelených v zmysle metódy triple-bottom-line. Pre potreby príspevku boli vybrané nasledovné otázky: známosť pojmu spoločenská zodpovednosť, zodpovednosť voči zainteresovaným stranám, transparentné a etické riadenie, podporné programy na zabezpečenie rozvoja ľudských zdrojov (odmeňovanie, flexibilné formy práce),

ochrana životného prostredia. Dotazník vyplňali zástupcovia rôznych odborov na okresných úradoch: pozemkový a lesný odbor, odbor starostlivosti o životné prostredie, organizačný odbor, pričom sme za každý úrad dostali jeden kompletne vyplnený dotazník. Návratnosť predstavovala 100%. Následne sme otázky vyhodnocovali formou grafov.

V zmysle realizovaného výskumu sme stanovili hypotézy, ktoré sme vyhodnocovali štatisticky pomocou chí kvadrátu.

Hypotéza 1: Úrady so zavedeným systémom manažérstva kvality vykazujú známky etického správania.

Hypotéza 2: Úrady, ktoré poznajú systém spoločenskej zodpovednosti v zmysle STN ISO 26000:2011, vykonávajú opatrenia na ochranu životného prostredia.

Hypotéza 3: Úrady, ktoré poznajú systém spoločenskej zodpovednosti v zmysle STN ISO 26000:2011 motivujú (odmeňujú) svojich zamestnancov k dobrým a kvalitným výsledkom.

Pre vyhodnotenie stanovených hypotéz sme zvolili štatistickú metódu hodnotenia kvalitatívnych dát pomocou asociačnej tabuľky typu 2 x 2 (Tab 1). Hodnotenie vychádza z výpočtu testovacieho kritéria chí kvadrátu, ktorý možno vyjadriť v tvare:

$$\chi^2 = \frac{n (f_{11}f_{22} - f_{12}f_{21})^2}{f_{1.}f_{2.}f_{.1}f_{.2}} \quad (1)$$

Tab 1 Schéma asociačnej tabuľky
Tab 1 Scheme of Association Table

Znak A \ Znak B	1	2	Súčet $f_{i.}$
1	f_{11}	f_{12}	$f_{1.}$
2	f_{21}	f_{22}	$f_{2.}$
Súčet $f_{.j}$	$f_{.1}$	$f_{.2}$	$n = f_{..}$

Výpočet chí kvadrátu sa porovnáva s tabuľkovými hodnotami na štandardnej 95 a 99 % hladine významnosti. Pokiaľ je vypočítaná hodnota chí kvadrátu < ako tabuľková hodnota, testovanú hypotézu zamietame a prijímame jej alternatívu.

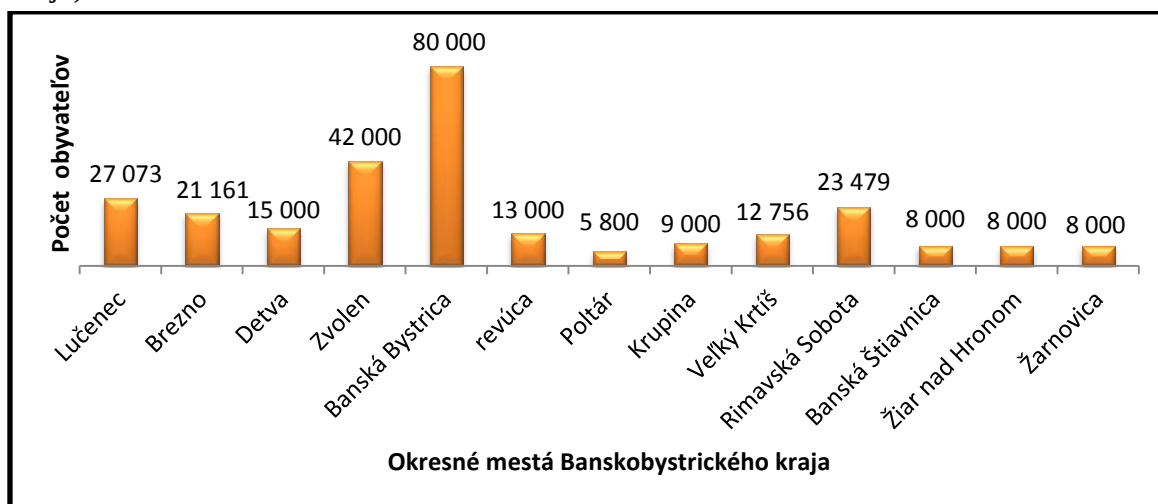
Charakteristika skúmanej vzorky

Štátna správa predstavuje jednu zo základných činností riadenia štátu, vykonávajú ju takzvané orgány štátnej správy. Štátna správa spolu so samosprávou tvorí verejnú správu. Okresné úrady predstavujú miestny orgán štátnej správy, ktorý je preddavkovou organizáciou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Riadenie a jeho činnosť zabezpečuje prednosta okresného úradu, ktorého vymenúva a odvoláva vláda Slovenskej republiky na návrh ministra vnútra. Vykonávanie štátnej správy zabezpečuje odbor okresného úradu, alebo organizačný útvar odboru (Zákon č. 180/2013). Štátna správa prešla niekoľkými zmenami, kým k októbru 2013 vzniklo na území Slovenskej republiky 72 okresných úradov v sídlach kopírujúcich územnosprávne členenie Slovenskej republiky. V realizovanom výskume sme sa orientovali na banskobystrický kraj.

Banskobystrický kraj je rozlohou najväčší kraj na Slovensku. Je rozdelený do trinástich okresov.: Revúca, Brezno, Lučenec, Poltár, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Detva, Zvolen,

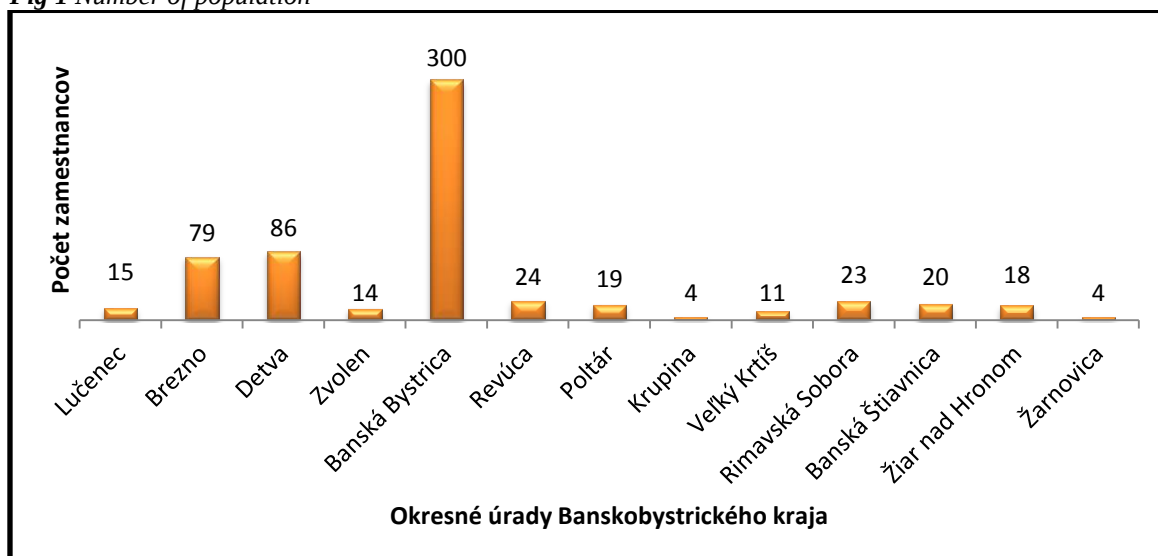
Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica, Žarnovica, Banská Bystrica, Krupina. Kraj leží v južnej časti stredného Slovenska obkolesený desiatkami chránených území s maximálnou nadmorskou výškou 2043 metrov (Ďumbier) a minimálnou 130 metrov (Ipeľská kotlina). Z hľadiska prírody, mimoriadny krajinný význam predstavujú národné parky Nízke Tatry, Slovenský raj, Muránska planina a Veľká Fatra i chránené územia ako Štiavnické vrchy, Ponitrie, Cerova vrchovina či Poľana, ktorá je súčasne aj biosferickou rezerváciou v rámci programu UNESCO Človek a biosféra.

Banskobystrický samosprávny kraj sa rozprestiera na rozlohe 9 455 km² a zaraďuje sa v rámci Slovenskej republiky k najrozľahlejším krajom na Slovensku. V porovnaní s inými krajmi Slovenskej republiky má pomerne nízky počet obyvateľov (656 813 obyvateľov k 31.12.2013, čo predstavuje 12% podiel na celkovom počte obyvateľov Slovenskej republiky v rámci krajov). Hustota na 1 km² predstavuje necelých 70 obyvateľov, čo je najmenej zo všetkých krajov Slovenskej republiky. (Vachová, 2013) Demografiu obyvateľstva podľa skúmaných okresných miest prezentuje na základe výsledkov prieskumu Obr 1. Vo všeobecnej časti dotazníka smesa zamerali aj na počet zamestnancov na pracovisku (Obr 2), ktorý odráža postavenie jednotlivých miest v kraji (Banská Bystrica ako hlavné sídlo kraja).

Obr 1 Počet obyvateľov

Fig 1 Number of population

Obr 2 Počet zamestnancov

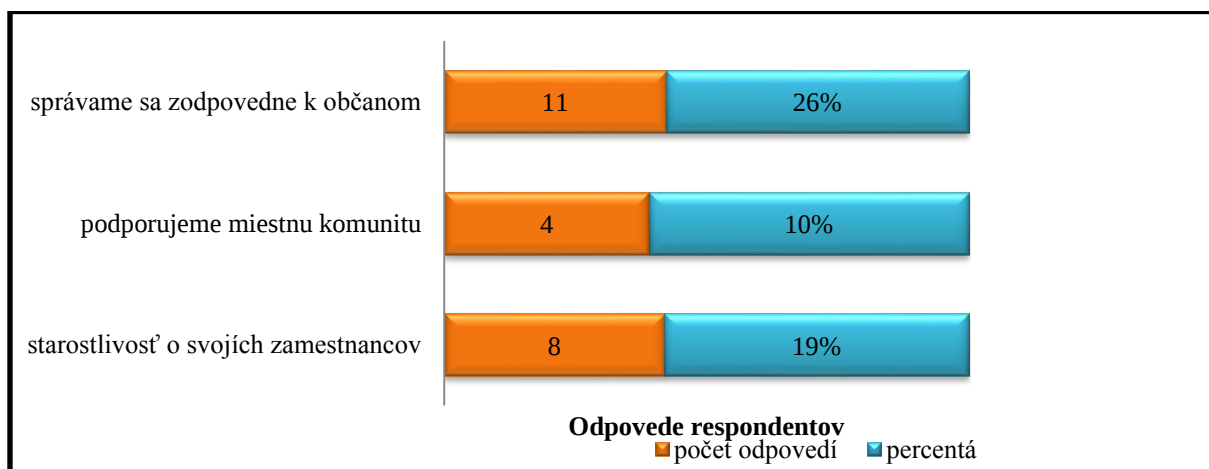
Fig 2 Number of employees

Výsledky a diskusia

Problematika spoločenskej zodpovednosti pre verejný sektor Slovenskej republiky predstavuje napriek norme STN ISO 26000:2011 pomerne neznámy pojem. Vyplýva to aj zo skutočnosti, že na území Slovenskej republiky sa doteraz realizovali prieskumy prevažne v prostredí privátneho sektora spoločnosti a len niekoľko prác sa venuje problematike vnímania spoločenskej zodpovednosti v územných samosprávach, (napr. Jaďud'ová, Repa, 2011; Hrala, 2011; Sándorová, 2013). Výber výskumnej vzorky sme preto považovali za vhodný. Dotazník bol určený pre zástupcov okresných úradov v Banskobystrickom kraji.

Prieskumom sme zistili, že okresné úrady Banskobystrického kraja vnímajú pojem spoločenská zodpovednosť, zodpovedné podnikanie, či zodpovedné správanie v prevažnej väčšine oslovených respondentov. Z trinástich okresných úradov na nami položenú otázku odpovedalo kladne dvanásť, čo predstavuje 92%. Okresný úrad Revúca, ako jediný uviedol, že sa s danými pojmami nestretol. Vzhľadom na skutočnosť, že v dotazníku nebolo bližšie špecifikované vysvetlenie pojmov, sme v nasledujúcich otázkach zisťovali, s akými oblasťami prejavov zodpovedného správania si ho spájajú.

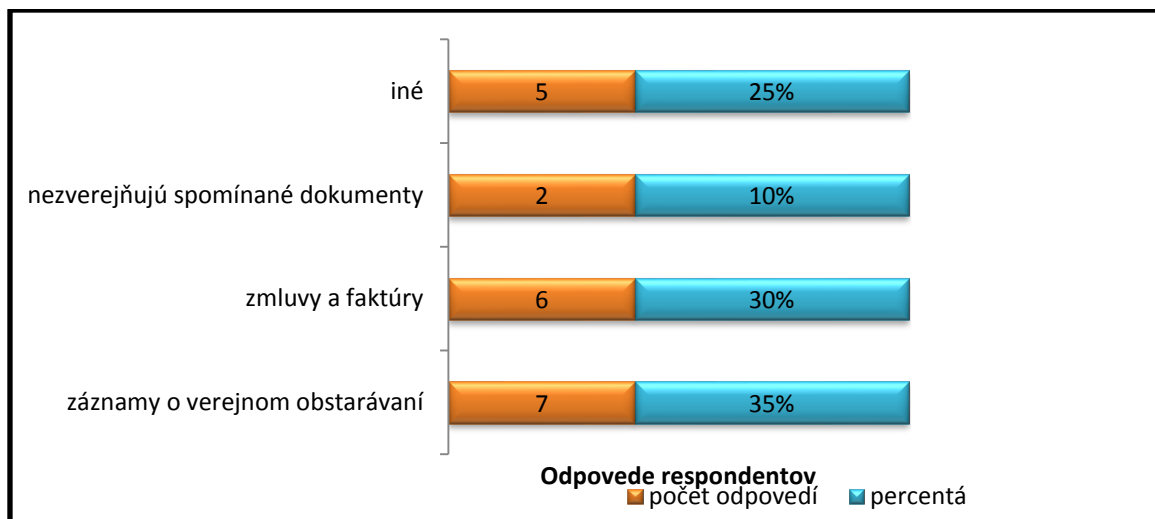
Vychádzajúc z charakteristík spoločenskej zodpovednosti, ako uvádza Bussard, et al. (2004); Zelený, et al. (2010); Kunz (2012) sme sa zamerali na aktívnu spoluprácu a otvorený dialóg so zainteresovanými stranami. Všetky oslovené strany sa jednoznačne zhodli na tom, že k daným subjektom pristupujú zodpovedne. Nakoľko sme dosiahli 100% kladnú odpoveď, bolo potrebné konkretizovať subjekty zodpovedného správania. Respondenti mali možnosť označiť viac odpovedí. Ako vyplýva z výsledkov prieskumu (Obr. 3) najviac označovanou odpoveďou boli občania (26%). Najmenej označovanou odpoveďou bola podpora miestnej komunity, kde túto možnosť označili len 4 oslovení (10%).

Obr 3 Subjekty zodpovedného správania

Fig 3 Entities responsible behavior

S ekonomickou líniou spoločenskej zodpovednosti sa spája etické a transparentné riadenie. Zo skúmanej vzorky 12 okresných úradov označilo odpoveď áno – správajú sa eticky a transparente, a preto sme skúmali, aké informácie zverejňujú na svojich internetových stránkach (Obr4). Najviac zverejňované údaje boli rôzne záznamy o verejnom obstarávaní (vyhlásenia, výsledky a pod.), čo predstavovalo 7 odpovedí. Ďalej to boli zmluvy a faktúry, 6 odpovedí. Úrady označovali aj informácie o konaniach, rôzne vzory žiadostí, rozhodnutia, rozvojové dokumenty, všeobecne záväzné nariadenia, vyhlášky, 5 odpovedí (iné). Len 2 úrady nezverejňujú žiadne informácie. Transparentné riadenie a vystupovanie organizácie zdôrazňuje aj Jaďud'ová, Repa (2011).

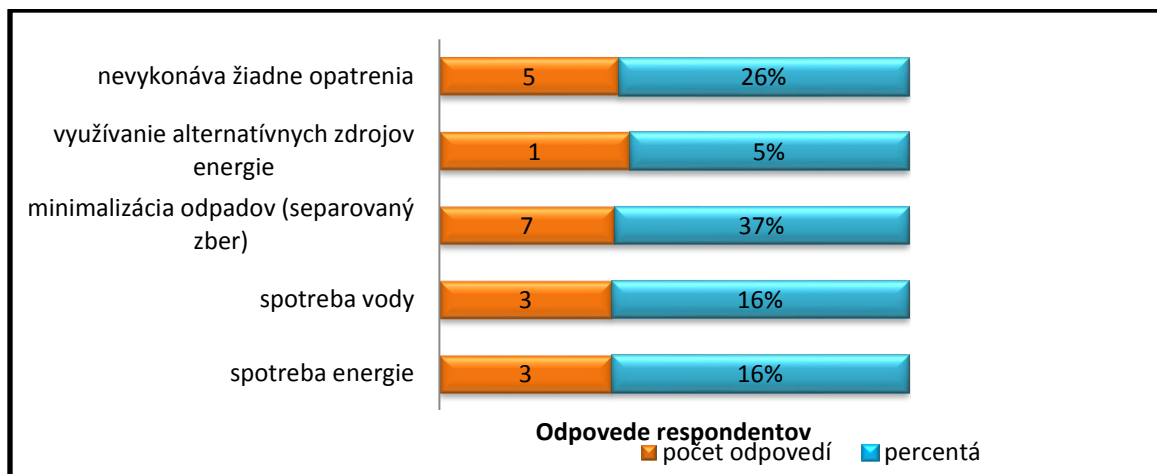

Obr 4 Zverejňovanie materiálov na internetových stránkach

Fig 4 Disclosure materials on websites

V sociálnej oblasti sme sa zamerali na podporu zamestnancov z hľadiska ich motivácie, napr. vo forme finančných a nefinančných benefitov. Výsledky prieskumu ukázali, že len 4 úrady (Poltár, Detva, Banská Štiavnica, Brezno) odmeňujú svojich zamestnancov. Pri kladnej odpovedi mali možnosť uviesť konkrétne formy odmeňovania, z nich: päť dní dovolenky navyše, sociálny fond - príspevky na stravovanie, príspevky na dopravu, nenávratnú výpomoc pri dlhodobej PN, návratná výpomoc - formou pôžičiek, príležitostné odmeny - spoločné podujatia (výlety, posedenia). So spoločenskou zodpovednosťou organizácií sa v sociálnej línii spája aj princíp work-lifebalance, ktorý je v prostredí administratívnych úradov dobre aplikovateľný. Naš prieskum ukázal, že len 4 úrady (Žarnovica, Rimavská Sobota, Revúca, Detva) majú zavedenú možnosť využívania flexibilnej formy práce vo forme pružnej pracovnej doby (od 06:00 - 08:00 a od 14:00 do 17:30). Súhlasíme s tvrdením Ľapinovej, Jakaba (2008) ktorí uvádzajú, že v európskych krajinách má daný princíp dlhoročnú tradíciu, ale v Slovenskej republike sa začína len udomácňovať.

Pre potreby príspevku sme z otázok zameraných na environmentálnu líniu vybrali otázku, či oslovené úrady prispievajú k ochrane životného prostredia (Obr 5). Úrady najčastejšie odpovedali, že využívajú separovaný zber (37%). Najčastejšie separujú papier, plasty a plastové fľaše. K ochrane životného prostredia naopak neprispievajú žiadnymi opatreniami úrad v Žiari nad Hronom, Žarnovici, Rimavskej Sobote, Krupine a Lučenci. Daný výsledok bol pre nás prekvapivý. Výskumy v tejto problematike organizované rôznymi inštitúciami aj v podmienkach Slovenskej republiky bývajú prevažne realizované v prostredí privátneho sektora spoločnosti, a preto sme aspoň čiastočne podrobili konfrontácii naše zistenia s diplomovými prácami realizovanými v rámci študijného odboru environmentálny manažment na pôde našej univerzity. Diplomové práce prostredia spoločenskej zodpovednosti vo verejnej správe a samospráve: Sándorová (2013) na príklade Mestského úradu Zvolen a Hrala(2011) z Mestského úradu Banská Bystrica uvádzajú, že environmentálna línia spoločenskej zodpovednosti nie je v podmienkach samosprávy zanedbateľná.

Obr 5 Ochrana životného prostredia
Fig 5 Protect the environment

Vyhodnotenie stanovených hypotéz dotazníkového prieskumu

Úrady ktoré sa správajú v súlade s princípmi spoločenskej zodpovednosti by mali vykazovať lepšie výsledky v oblasti ekonomickej, environmentálnej a sociálnej línie. V zmysle cieľa príspevkuzhodnotiť úroveň uplatňovania systému spoločenskej zodpovednosti podľa STN ISO 26000 vo vybranej samospráve Slovenskej republiky na príklade okresných úradov Banskobystrického kraja sme stanovené hypotézy vyhodnocovali štatisticky, prostredníctvom asociačnej tabuľky a chí kvadrátu.

Hypotéza 1: Úrady so zavedeným systémom manažérstva kvality vykazujú známky etického správania.

Tab 2 Výpočtová tabuľka pre hypotézu H1

Tab 2 Calculation table for hypothesis H1

Znak B Znak A	Kvalita		Spolu
	Áno	Nie	
S etickým správaním	2	10	12
Bez etického správania	0	1	1
Spolu	2	11	13

Výpočet chí kvadrátu:

$$\chi^2 = \frac{13 \times (2 \times 1 - 10 \times 0)^2}{2 \times 11 \times 12 \times 1} = \frac{52}{264} = 0,197 \quad (2)$$

Na základe hodnotenia chí kvadrátu (Tab 2): $\chi^2 = 0,197 < \chi^2_{0,05}(1) = 3,84$ a $\chi^2_{0,01}(1) = 6,64$, stanovenú hypotézu H1 zamietame, úrady so zavedením systémom manažérstva kvality nevykazujú známky etického správania.

Hypotéza 2: Úrady, ktoré poznajú systém spoločenskej zodpovednosti v zmysle STN ISO 26000:2011, vykonávajú opatrenia na ochranu životného prostredia.

Tab 3 Výpočtová tabuľka pre hypotézu H2

Tab 3 Calculation table for hypothesis H2

Znak A \ Znak B	Spoločenská zodpovednosť		Spolu
	Poznajú	Nepoznajú	
Vykonávajú opatrenia na ochranu ŽP	7	1	8
Nevykonávajú opatrenia na ochranu ŽP	5	0	5
Spolu	12	1	13

Výpočet chí kvadrátu:

$$\chi^2 = \frac{13 \times (1 \times 5 - 7 \times 0)^2}{12 \times 1 \times 8 \times 5} = \frac{325}{480} = 0,677 \quad (3)$$

Na základe hodnotenia chí kvadrátu (Tab 3): $\chi^2 = 0,677 < \chi^2_{0,05}(1) = 3,84$ a $\chi^2_{0,01}(1) = 6,64$, stanovenú hypotézu H2 zamietame, úrady, ktoré poznajú systém spoločenskej zodpovednosti v zmysle STN ISO 26000:2011, nevykonávajú opatrenia na ochranu životného prostredia.

Hypotéza 3: Úrady, ktoré poznajú systém spoločenskej zodpovednosti v zmysle STN ISO 26000:2011 motivujú (odmeňujú) svojich zamestnancov k dobrým a kvalitným výsledkom.

Tab 4 Výpočtová tabuľka pre hypotézu H3

Tab 4 Calculation table for hypothesis H3

Znak A \ Znak B	Spoločenská zodpovednosť		Spolu
	Poznajú	Nepoznajú	
Motivujú zamestnancov	4	0	4
Nemotivujú zamestnancov	8	1	9
Spolu	12	1	13

Výpočet chí kvadrátu:

$$\chi^2 = \frac{13 \times (4 \times 1 - 0 \times 8)^2}{12 \times 1 \times 9 \times 4} = \frac{208}{432} = 0,481 \quad (4)$$

Na základe hodnotenia chí kvadrátu (Tab. 4): $\chi^2 = 0,481 < \chi^2_{0,05}(1) = 3,84$ a $\chi^2_{0,01}(1) = 6,64$, sa stanovená hypotéza H3 zamietá, úrady, ktoré poznajú systém spoločenskej zodpovednosti v zmysle STN ISO 26000:2011 nemotivujú svojich zamestnancov k dobrým a kvalitným výsledkom.

Na základe výsledkov prieskumu ste dospeli k názoru, že poznanie systému spoločenskej zodpovednosti v zmysle STN ISO 26000:2011 nesúvisí s aktivitami organizácie v rámci línií triple-bottom-line. Sledované okresné úrady banskobystrického kraja zmienené aktivity nespájajú so spoločenskou zodpovednosťou. Vzhľadom k povahe príspevku by bolo potrebné

rozšíriť výskum aj na iné okresné úrady Slovenskej republiky, aby sa dali kompletizovať zistenia za Slovenskú republiku v oblasti spoločenskej zodpovednosti vo verejnej správe a samospráve.

Záver

Nami realizovaný prieskum v oblasti vnímania spoločenskej zodpovednosti v prostredí subjektov samosprávneho riadenia poukázal na skutočnosť, že v porovnaní napr. s Českou republikou (niekoľko mestských úradov má implementovanú spoločenskú zodpovednosť, z nich medzi prvý úrad patril Praha 10) je táto oblasť v našich podmienkach málo aplikovaná. Spoločenská zodpovednosť pre nami sledované okresné úrady, ako prezentujú výsledky, nie je neznámym pojmom, ale abscentuje konkrétnejšia obsahová náplň. Tieto nedostatky si vo veľkej miere spôsobujú organizácie, ktoré vo viacerých prípadoch nemajú záujem vytvárať niečo nad rámec zákona. Z tohto dôvodu v Slovenskej republike v implementácii spoločenskej zodpovednosti dominuje súkromný sektor a veľké korporácie s vlastníckym podielom zahraničného akcionára. Aby sa o integráciu spoločenskej zodpovednosti na Slovensku začal zaujímať verejný sektor je potrebné zo strany štátu zaoberať sa viac touto problematikou a zabezpečiť pre verejný sektor lepšie podmienky. Pre zamestnancov by to predstavovalo vykonávanie ďalších nových činností a zvýšenie nárokov na odbornosť a vzdelávanie, čo u mnohých zamestnancov predstavuje problémy. Ďalšou podmienkou by boli finančné prostriedky potrebné na tieto činnosti

Literatúra

- BUSSARD, A. et al. 2004. *Spoločensky zodpovedné podnikanie*. Bratislava : Nadácia Integra, 2004. 112 s.
- HRALA, M. 2011. *Návrh konceptu CSR pre vybranú organizáciu* : diplomová práca. Banská Bystrica: Fakulta prírodných vied UMB Banská Bystrica, 2011. 68 s.
- JAĎUĎOVÁ, J.- REPA, M. 2011. Spoločenská zodpovednosť v prostredí verejnej správy a samosprávy. In *Trendy v podnikaní*, roč. 1, č. 2, s. 14-22. ISSN 1805-0603.
- KUNZ, V. 2012. *Společenská odpovědnost firem*. Praha : Grada Publishing, 2012. 208 s. ISBN 978-80-247-3983-0.
- ĽAPINOVÁ, E. – JAKAB, K. 2008. *Podpora súladu pracovného a rodinného života v zamestnávateľskej organizácii (metodické a koncepcné východiská)*. Banská Bystrica : Regionálne európske informačné centrum Banská Bystrica a Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela Banská Bystrica, 2008. 120 s. ISBN 978-80-8083-435-7.
- MIRVIS, P. – GOOGINS, B. K. 2006. *Stages of Corporate Citizenship: A Developmental Framework*. [online]. Boston : The Center for Corporate Citizenship at Boston College, 2006. 24 p. [cit. 2009.10.10]. Dostupné na internete: <<http://www.bcccc.net/document/docWindow.cfm?fuseaction=document.viewDocument&documentid=1030&documentFormatId=2191>>.
- PAVLÍK, M.- BĚLČÍK, M. et al. 2010. *Společenská odpovědnost organizace*. Praha: Grada, 2010. 176 s. ISBN 978-80-247-3157-5.
- SÁNDOROVÁ, J. 2013. *Spoločenská zodpovednosť v prostredí územnej samosprávy*: diplomová práca. Banská Bystrica: Fakulta prírodných vied UMB Banská Bystrica, 2013. 93 s.
- STN ISO 26000: 2011 : Usmernenie k spoločenskej zodpovednosti STN ISO 26000.
- VACHOVÁ, A. 2013. *Demografia 2013 : Stav obyvateľstva v regiónoch SR*. Bratislava: Ústredie ŠÚ SR, 2013. 2 s.
- Zákon č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.*
- ZELENÝ, J. et al. 2010. *Environmentálna politika a manažérstvo organizácií : Environmentálna politika, manažérstvo a spoločenská zodpovednosť*. Banská Bystrica : Fakulta prírodných vied UMB, 2010. 180 s. ISBN 978-80-8083-972-7.